

## El lloc (real) dels líders

*«Un Govern exigeix lideratges. El que mai funciona -i ja ho hem comprovat- són els lideratges per delegació»*

**Els que tenen la responsabilitat de liderar han de trobar el lloc exacte des del qual fer-ho. No tots els llocs valen.** Un exemple històric: durant el franquisme, molts partits van patir tensions -fins i tot escissions- entre aquells dirigents que feien oposició al règim dins d'Espanya i aquells que es movien a l'exili. També hi havia discrepàncies entre els que havien estat empresonats i els que podien anar fent des de la clandestinitat. Si es repassen memòries i epistolars de gent significativa, tot això queda en evidència. Cada lloc va lligat a una determinada perspectiva i la política parteix sempre d'una síntesi de perspectives més o menys inspirada.

**El cas de Josep Tarradellas, president de la Generalitat a l'exili durant vint-i-tres anys, és molt interessant per comprendre aquest assumpte:** lluny de la pàtria, Tarradellas es va dedicar de manera sistemàtica a rebre informació (per carta i en persona) sobre les coses que passaven a l'interior. La seva voluntat d'estar al dia de totes les trifulgues l'obligava a una activitat constant, que ell va assumir com una tasca professional, de governant en ple exercici. Tarradellas va ser, des del primer moment, un polític modern que fonamentava la seva actuació en dues coses: un bon nas i una bona organització. Malgrat això, quan torna a Catalunya, l'any 1977, descobreix una societat catalana que, en molts aspectes, li és completament estranya. Paradigma d'això és la seva enorme ignorància sobre la realitat metropolitana barcelonina i el pes de la immigració espanyola arribada durant els anys 50 i 60. El seu trajecte en automòbil des de l'aeroport del Prat fins al centre de Barcelona, en el seu retorn triomfal com a president de la Generalitat restaurada, li mostra un país que li sembla un altre planeta; els blocs de pisos de Bellvitge, per exemple, el deixen astorat, com han explicat alguns testimonis.

**La lliçó de l'exili de Tarradellas és clara: per molta informació que tingui un líder, malament rai si no trepitja el país i no respira l'ambient.** Algú podria dir que, en l'actualitat, les coses són molt diferents respecte a la llarga etapa en què Tarradellas va viure a França. Algú podria afegir que la facilitat amb la qual avui podem comunicar-nos ha transformat la manera com atrapem el món i com ens fem una idea de la realitat. Tot això és innegable. Però la distància encara hi és, i no hi ha res que substitueixi l'experiència directa i el contacte amb les persones. És difícil exercir el lideratge quan l'experiència directa és impossible o es veu obstaculitzada. Això és així si parlem de l'exili, de la presó i de qualsevol circumstància que impedeixi que algú que pretén liderar absorbeixi la realitat sobre la qual vol projectar les seves decisions.

**Un dels problemes -no pas l'únic- de l'independentisme actual és el lideratge. Arran de la repressió de l'Estat espanyol, els màxims dirigents del procés són a la presó i a l'exili, la qual cosa té -com sabem- uns efectes nefastos.** Ni la presó ni l'exili són ubicacions que proporcionin una perspectiva completa i clara del país, per bé que estic segur que tots els concernits reben puntual informació del que passa, sovint amb molt de detall. Hi ha una dimensió dels fets que només podem entendre sobre el terreny i sense intermediaris, que és clau en els processos de reflexió política. La presó i l'exili poden acabar distorsionant les percepcions, un fenomen que té molt a veure amb el marge limitat de crítica que poden exercir aquells que visiten els dirigents que pateixen condemna o que han decidit quedar-se a l'estranger.

**L'interlocutor del dirigent pres o exiliat tendeix a discutir poc les visions, indicacions i plantejaments de qui parla, perquè pesa massa el context dolorós i anòmal.** La manca de contrapesos i de debat no és mai recomanable, en cap organització democràtica.

**Són dies de converses per poder fer Govern. Darrere de tots els moviments, hi ha la jerarquia d'Oriol Junqueras i de Carles Puigdemont, líders indiscutibles dels seus**

**respectius espais.** Veiem les cares dels diferents dirigents d'ERC i de Junts, però sabem que, en última instància, el que passi dependrà d'aquestes dues figures a qui l'Estat ha decidit castigar. Junqueras i Puigdemont podrien haver optat per tenir un perfil més baix i fer de líders simbòlics més que efectius, en benefici de les persones que han recollit el seu llegat. No ha estat així. Tots dos manen: tot allò que és rellevant per al futur del país passa per les seves mans. Des de la presó i des de l'exili es prenen les decisions essencials, el centre de gravetat de la política catalana és Lledoners i és Waterloo. És una manera de dir -suposo- que l'Estat no ha vençut, com pensen molts a Madrid.

**Els líders del Primer d'Octubre són també, ara com ara, els líders dels *postprocés*, una etapa que no sabem quant durarà.** Esperem que aviat, tots ells, puguin sortir de la presó i puguin deixar de ser exiliats, perquè altrament no es podrà fer política amb normalitat. Dit això, cal demanar-se si l'independentisme pot repensar-se i avançar sense un recanvi de lideratges efectius. El paper de Junqueras i el de Puigdemont és ambivalent: ells encarnen un moment especial de mobilització sense precedents i també són els responsables del camí triat en les hores crítiques. Tenen un ascendent únic sobre les seves respectives parròquies, però no poden escapar del pes de les seves motxilles.

**Un Govern exigeix lideratges. El que mai funciona -i ja ho hem comprovat- són els lideratges per delegació,** encara que parteixin d'una gran afinitat i de les millors intencions. Una altra cosa, esclar, és que fem veure que no passa res i anem xiulant, com qui sent ploure.